

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm III. Cùm Ecclesiasticæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

Not. vnic. Eum qui maiori excommunicatione irretitus est, à forensi communione arceri posse, ita vt in iudicio actor non sit & Judex &c. non item qui minori excommunicatione affectus, de hoc dixi *l. 1. sr. 5. p. 2. e. 2. n. 14. & 6. 3. n. 4.*

Quæritur 1. Quid si vterque Actor & Reus in excommunicatione maiori sit, atq; reus contra actorem excipiat, potestne is replicando reum repellere, quod jus excipiendi non habeat constitutus in excommunicatione? Responsio est negatiua, cum *Gloss. verb. Accusatione*, quia hæc exceptio non habet se propriè per modum actionis, cum tendat ad repellendum actorem, ad eoque desistendum à iudicio.

Confirmatur, nam pari ratione reus excommunicatus infamis, vel criminofus, repellere potest accusatorem vel testem excommunicatum infamem, aut criminofum, sicuti ex communi docet hîc *Alexand. n. 13. Farinac. de test. q. 56. n. 44. & 158.* Ratio est, quia in hoc casu nõ reperitur paritas, vt compensationi locus esse queat, cum favorabilior sit reus, eiq; defensio facilius cõcedenda, quàm actori oppugnatio; prout *Gloss. notauit. in 6. test. 5. 4. verb. in hoc casu. de testibus.*

2. Quærit Glossa. Quomodo reus conuentus, qui antea communicauerat actori in oratione & locutione, postea eundem repellere possit; quia quem semel probauit, reprobare deinde non possum, *argumento. cap. Quemadmodum. 25. De iurciurando.*

Respondeo, vel sermo est de excommunicato vitando, quocum communicando in sermone, oratione, &c. minorem excommunicationem cõtraxisti, tunc nihilominus in iudicio agentem repellere potes ac debes; propterea quòd approbatio non pendeat à tua voluntate, siue communicando illi, non potueris eum approbare; est enim hoc jus publicum, vt excommunicatus nõ toleratus vitetur, cui iuri nemo expressè, nec tacitè renunciare potest. *cap. Si diligenti. 12. De iudiciis.* Sin autem sermo sit de excommunicato tolerato, tunc videri alicui posset, actorem repelli non posse ab eo, qui ipsi communi-

cãrat, propter Regulam paulò ante traditam.

Sed contrarium dicendum est, quia favor iste concessus fidelibus, vt excommunicatum vitare possint, latè interpretandus est: videlicet quandocunque volunt, eum vitare possint, præsertim cum causæ vitandi, videlicet, contumacia hominis tractum successivum habeat.

Ad Regulam illam respondetur, locum tantum habere in rebus, in quibus consentiendo, iuri meo renuntiare videar, quod in proposito non accidit, quia iura libertatem concesserunt fidelibus, communicandi cum excommunicato tolerato, atque etiam abstinendi, quando voluerint.

CAPITVLVM III.

Cùm Ecclesiasticæ.

PARAPHRASIS.

Pontifex Iacobo Canonicatum vacantem in Ecclesia Novariensi contulerat, eumq; in possessione deduci iusserat, sed Canonici exceperunt contra illũ, nolentes eum recipere in possessionem; sed & postea eundem ex mandato Papæ in possessione inductũ remouere volebant, ea de causa, quia in alia iam Ecclesia possideret beneficium. Ad hoc respondit Innoc. III. Canonicos ad hanc oppositionem admittendos non esse, cum & ipsi in diversis Ecclesiis beneficia obtinerent.

Non videtur hîc sermo esse de pluribus beneficiis ipso communi iure incompatibilibus, ita vt per adeptionem secundi vacet primum. Nam in hoc casu Pontifex non permisisset Canonicos in plurium eijusmodi beneficiorum possessione, nullã factã dispensationis mentione; quare credibile est, Canonicos suæ Ecclesiæ statutum allegasse, secundum quod non liceat Canonicum recipere, qui alibi beneficium obtineret, ideò volebant, impetrationem subreptitiam esse, quia de tali statuto mentio nulla facta sit.

Quòd si iste est casus capituli, tunc eruitur

f f f

Not.

Not. vn. Canonici non possunt allegando statutum Ecclesie contra promovendum excipere, si ipsi communiter seu plerique a statuto recesserunt, quia recedendo a statuto censentur ei renunciare aut illud tollere voluisse. *argumento. cap. Cum accessissent. 8. de constitut.*

Veruntamen si impedimentum ex pluralitate beneficiorum fuisset de jure communi, cui Canonici renunciare illudve tollere non potuissent, tali casu, licet Canonici simili impedimento laborantes se opponere non deberent ob priuatum commodum seu interesse, quandoquidem in aliis reprobare non debent, quod in se ipsis tolerant, tamen Ecclesie utilitatem agentes admitti debuissent, non obstante proprio vitio, sicuti *Innocent. & Felinus* hic tradunt, & *Imolan. 4.* nam ad auertendum Ecclesie damnum (si v. g. ob residentiam impeditam Ecclesiastica officia peragi non possint) quilibet admitti debet, vt agat vel excipiat, *argumento cap. Si quis. 6. de reb. Eccles. non alienand. & frequens, hoc est, quod persona alioquin inhabilis ratione publicae utilitatis censeatur habilis, L. 3. §. Hi quoque. ff. Ad SC. Syluanianum.* licet aliter contra communem sentiat *Abb. hic n. 9.*

CAPITULVM IV.

Pastoralis.

PARAPHRASIS.

Ne per exceptiones dilatorias causae, sicuti quandoque fieri solet, nimis protrahantur, idco vult *Innoc. I II.* vt intra certum terminum Iudicis arbitrio assignandum omnes exceptiones dilatoriae opponantur, ita vt partes postea opponere volentes non audiantur, nisi prius protestatae fuerint, vel nisi exceptio aliqua de nouo emergat, vel nisi is, qui opponere vult, iuramento affirmet, se postea eius notitiam accepisse.

SUMMARIUM.

1. Exceptiones dilatoria ante litem contestatio-

nem opponi possunt, vel intra certum a iudice assignatum terminum debent, praeterquam in aliquibus casibus, qui recensentur.

2. Peremptoria exceptiones usque ad conclusionem causa proponi possunt, neque eis terminum iudex praefigere potest.

Notandum vnicum. Iudex pro dilatoriis exceptionibus opponendis, quae alioquin saltem ante litem contestationem opponi possunt, *Cap. inter 20. De sententia & re iudicata. l. ult. Cod. De exceptionibus,* certum tempus determinare potest, intra quod opponi debeant, ita vt postea non recipiantur; praeterquam in his casibus. 1. Si prius aliquis protestatus sit, quod salua sibi exceptio in specie exprimenda manere debeat. 2. Si notitia exceptionis opponendae postea acquisita sit, *argumento cap. Insinuare. 23. De off. jud. deleg. & videri potest Glossa hic verbo, de nouo.* 3. Si antea exceptionis jus competebar, sed ignorabatur; dummodo hoc casu excipere volens iuramentum edat, quod malitiose non excipiat, videlicet litem protrahenda causa.

Addunt DD. alios casus; itaque 4. est, si exceptio quidem antea competebar, sed eius probandi facultas acquisita postea fuit, quia paria sunt non esse exceptionem, & eam probari non posse. *argumento cap. Ut circa. 4. de elect. in 6.* 5. Si tales exceptiones sint, quae simul existere non possunt, consequenter nec probari, tunc tempus definitum ad probandas exceptiones non debet currere ratione exceptionis incompatibilis. *argumento. l. Contra. 16. Cod. De inofficioso testament.* vbi dicitur: si actiones cumulari non possint, v. g. si quis querelam inferre velit, quod testamentum non sit perfectum, addendo: etiamsi perfectum sit, quod inofficiosum existat, tunc quinquennium iure decretum pro priore actione, non currere actioni posteriori. vbi *Glossa noua margin. allegato hoc cap.* ait, quod habens duas exceptiones, quae simul probari nequeant,